O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TALIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Ilmiy ishlar va innovatsiyalar
bo'yicha prorektor
__________ A.A.Rasulov
"___" ________ 2024-yil

13.00.08. – Maktabgacha ta`lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun mutaxassislik fanlaridan kirish imtihoni

DASTURI

Namangan – 2024

Tuzuvchi (lar): p.f.d., prof.v.b D.A.Muminova
p.f.d., prof. Sh.K.Xujamberdiyeva
dots., D.Q.Asqarova

Taqrizchilar: p.f.d., prof. O`.M.Asqarova
p.f.n., prof. M.Abdullayeva

Dastur Namangan davlat universiteti Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim kafedrasining 2024- yil ___ ________dagi ____- sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va tasdiqqa tavsiya etilgan .

Maktabgacha va boshlang 'ich ta'lim kafedrasi mudiri ________ **D.A.Muminova**

Kelishildi:
Ilmiy tadqiqot va ilmiy pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i: **O.N.Imomov**

Kirish

Ushbu dastur 13.00.08. – Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi talabgorlar uchun mo'ljallangan bo'lib, oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari talablari asosida tuzilgan.

Dasturda bakalavriatning 60110200-maktabgacha ta'lim yo'nalishi va 70110201-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (maktabgacha ta'lim) magistratura mutaxassisligi o'quv rejalarining mutaxassislik fanlari blokida qayd etilgan fanlarning o'quv dasturlari asosida talabgorlar e'tibor qaratishi zarur bo'lgan talablar berilgan. Shuningdek, ushbu fanlar doirasida asosiy tushunchalar, atamalar va fanning asosiy mazmunini jamlagan mavzular tartiblangan. Xususan, fanlar doirasida maktabgacha ta'limning taraqqiyot yo'li va metodologiyasi, ta'lim-tarbiya tamoyillarining tarixiy asoslari, jahon hamjamiyatiga har tomonlama integratsiyalashuvini jadallashtirish kabi ilmiy va amaliy ahamiyatga ega mavzular o'rin olgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari:

13.00.08. – Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi talabgorlarning bilim darajasini sinovdan o'tkazish uchun asos sifatida olingan fanlar, ular mazmuni, umumiy savolnoma hamda baholash mezonlarini taqdim etishni ko'zda tutadi.

Asosiy qism.

MUTAXASSISLIK FANLARI BO`YICHA TALABGORLAR BILIMIGA QO'YILADIGAN TALABLAR UCHUN ASOS BO'LGAN FANLAR VA MAVZULAR

Ushbu dasturni tuzishda "Umumiy psixologiya", "Umumiy pedagogika", "MTning me'yoriy asoslari", "Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi", "Tabiat bilan tanishtirish", "Bolalarni nutqini o'stirish", "Tasviriy faoliyatga o'rgatish", "Maktabgacha ta'limda boshqaruv va menejment", "Metodika fanlarini o'qitish texnologiyasi", "Maktabgacha pedagogika", "Bolalarni saxnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish" Maktabgacha ta'limni boshqarishning ilmiy asoslari", "Maktabgacha ta'lim metodologiyasi", "Maktabgacha ta'limda ish hujjatlarini yuritish", "Maktabgacha ta'limda innovatsion faoliyat", "Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'lim taraqqiyoti" kabi **umumkasbiy** va **ixtisoslik** fanlariga oid mavzulardan foydalanilgan.

Ushbu fanlar majmui:

1.Umumiy psixologiya. Umumiy psixologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, psixologiyaning ilmiy-tadqiqot metodlari, shaxs haqida tushuncha, hozirgi zamon psixologiyasining dolzarb muammolari, refleks tushunchasi, nutq, diqqat, idrok, tafakkur, xotira, temperament, xarakter, extiyoj, bolalarning psixik jihatdan rivojlanish qonuniyatlari;

2.Umumiy pedagogika. Umumiy pedagogika fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, pedagogikaning ilmiy-tadqiqot metodlari, O'qituvchilik kasbi va uning jamiyatda tutgan o'rni, shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar, tarbiya jarayoni qonuniyatlari va qoidalari, tarbiya metodlari, ta'lim jarayoni qonuniyatlari va qoidalari, ta'lim metodlari, ta'limni tashkil etish shakllari;

3.MTTning me'yoriy asoslari. Maktabgacha ta'limning me'yoriy asoslari, O'zbekistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va rivojlanishi, pedagog-tarbiyachi shaxsini shakllantirish, maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishi va tarbiyasi, maktabgacha ta'lim didaktikasi, jismoniy tarbiya, aqliy tarbiya, axloqiy tarbiya, mehnat tarbiyasi, estetik tarbiya, iqtisodiy tarbiya, huquqiy tarbiya, ekologik tarbiya, maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyati, maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash, MTT va oila hamkorligi. MTTlarida ta'lim-tarbiya ishlarini rejalashtirish va hisobga olish, MTTlarini tashkil etish va unga rahbarlik qilish;

4.Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi. Bolalar psixologiyasi fanining metodlari, bolalar psixologiyasi muammolarini o'rganilishi, chaqaloqlik va go'daklik davrining psixologik xususiyatlarini diagnostika qilish, ilk bolalik davri va uning psixodiagnostikasi, maktabgacha tarbiya yosh davri va taraqqiyot psixodiagnostikasi, maktabgacha tarbiya yosh davrida o'quv faoliyati;

5.Bolalarni nutqini o'stirish. Bolalar nutqini o'stirish fanining predmeti, maqsad va vazifalari, ravon nutqni rivojlantirish, maktabgacha yoshdagi bolalar bilan lug'at ishini olib borishning nazariy asoslari, maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatik jihatdan to'g'ri nutqni shakllantirish, bolalarda nutq madaniyatini shakllantirish, bolalarni qayta va ijodiy hikoya qilishga o'rgatish metodikasi, bolalarni badiiy adabiyotlar bilan tanishtirish metodikasi, bolalarni savod o'rgatishga tayyorlash, bolalar nutqini rivojlantirishga doir ishlarga metodik rahbarlik;

6.Matematik tasavvurlarni shakllantirish. Matematik tasavvurlarni shakllantirishning nazariy va didaktik asoslari, ko'plik, son, hisob, kattalik, fazo, vaqt, geometrik shakl va figuralar haqidagi tasavvurlarini shakllantirish metodikasi, MTTlarda matematik tasavvurlarni rivojlantirish bo'yicha ishni rejalashtirish va qayd qilish, arifmetik misollarni yechishga o'rgatish, oilada va MTTlarda olib boriladigan metodik ishlarni rejalashtirish;

7.Tabiat bilan tanishtirish. Maktabgacha ta'limda bolalarni tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari, maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish vazifalari, shakllari, metod, vositalari, MTTlarda tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini rejalashtirish va tashkil qilish, bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari, MTTlarda tabiatni kuzatish metodikasi, bolalarni tabiatda oddiy tajribalar o'tkazishga o'rgatish, MTTlarda tabiat burchagini tashkil qilish, MTTlarda yer maydonchalarida bolalar mehnatini tashkil qilish;

8.Tasviriy faoliyatga o'rgatish. Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama tarbiyalashda tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasining ahamiyati, MTTda tasviriy faoliyat mashg'ulotlarini tashkil etish va uyushtirish, mashg'ulotdan tashqari vaqtlarda tasviriy faoliyat, tasviriy san'atda badiiy idrok, tasviriy faoliyatga o'rgatishning metod va usullari, MTTda rasm solishga o'rgatish, MTTda loydan

buyum yasashga o'rgatish, MTTda applikatsiya qilishga o'rgatish, MTTda bolalarni qurish-yasashga o'rgatish, mashg'ulotdan tashqari vaqtlarda tasviriy faoliyatni tashkil qilish;

9.Maktabgacha ta'limda boshqaruv va menejment. Maktabgacha ta'lim taraqqiyoti, davlatga qarashli va nodavlat MTTlarini boshqarish, ta'lim muassasalarini boshqarish, boshqaruvni tushunish, pedagogik tizimdagi boshqaruv tamoyillari, tizimli va vaziyatli boshqaruv, MTTlarni boshqarish usullari, MTTlar pedagogik kengash, uning maqsad va vazifalari, metodik boshqaruv, boshqaruv qarorlari, rejalashtirish va rejalashtirish tamoyillari, nazorat qilish - davlat nazorati, maktabgacha ta'lim bo'limlari tomonidan rahbarlikning muhim shakli, maktabgacha ta'limda pedagogik tizim va boshqaruv obyekti, MTTda bayram ertaliklari va ularni tashkil etish, MTTlarni tashkil etish va ro'yxatdan o'tkazish, MTT rahbarining boshqarish mohiyati, mudira va uslubchi faoliyati;

10.Metodika fanlarini o'qitish texnologiyasi. Maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish texnologiyasining maqsad-vazifalari, fanning asosiy kategoriyalari, metodika tushunchasining mazmuni, maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish texnologiyalari, ilg'or xorijiy tajribalar, ta'limning ilmiylik, ko'rgazmalilik, tushunarlilik prinsiplari, rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish, rag'batlantirish, nazorat, natijalarini baholash va tahlil qilish;

11.Maktabgacha pedagogika. Maktabgacha pedagogika fanining predmeti, O'zbekistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari, maktabgacha pedagogikaning obyekti, maqsad va vazifalari, maktabgacha pedagogikaning asosiy kategoriyalari, maktabgacha pedagogikaning ilmiy tadqiqot usullari, maktabgacha pedagogikaning boshqa fanlar bilan integratsiyasi, Jahon mamlakatlari ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning tutgan o'rni, murabbiy-tarbiyachilarga qo'yiladigan zamonaviy talablar va vazifalar, tarbiyachilik kasbi va axloqiy sifatlari, pedagog-tarbiyachining nutq madaniyati, maktabgacha yoshdagi bola shaxsining rivojlanishi, maktabgacha yoshdagi bola shaxsi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar;

12.Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lishi, tarixiy ildizlari va tarbiyaviy ahamiyati, bolalar va kattalarning hamkorlikdagi teatrlashtirilgan faoliyati, maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish, origami usulida o'yinchoq yasash, applikatsiya haqida umumiy tushuncha, qo'g'irchoq teatrining tarbiyaviy ahamiyati, bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish yo'llari, bezakli va mazmunli kashtalar, yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash, bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatishning maqsad va vazifalari, bolalarni har tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning ahamiyati.

13.Maktabgacha ta'limni boshqarishning ilmiy asoslari. Boshqarish haqidagi umumiy tushuncha. Ta'lim sohasidagi qonun hujjatlarida ta'lim tizimini boshqarish. Ta'lim tizimli tahlil va modellashtirish obyekti sifatida. Rahbar tomonidan rejalashtirilgan boshqaruv harakati. Boshqaruv vositalarining vazifasi. Ta'lim sohasida boshqaruv madaniyati. Ta'lim menejmenti boshqaruvining funksiyalari. Ta'lim menejmenti boshqaruvida mehnat taqsimoti. Ta'lim sifatini rejalashtirish. Ta'lim sifatini boshqarishning innovatsion xususiyatlari. Boshqaruv faoliyatida

ijtimoiy muhit omillari. Ta'limda boshqaruv faoliyati. Ta'lim tashkilotining tashqi muhit va ijtimoiy tashkilotlar bilan munosabati. Boshqaruv subyektlarini tashkil etishda pedagogik tuzilma faoliyati.

14.Maktabgacha ta'lim metodologiyasi. Ilmiy izlanuvchining metodologik madaniyati. Metodologik savodxonlik. Metodologik madaniyat. Metodologik madaniyatni shakllantirish. Umumiy va maxsus pedagogik usullar. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tushunchalari. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tasnifi va tavsifi. Modellashtirish jarayonini tashkil etish. Modellarning turlari. Modellashtirish – yaxlit tizim sifatida. Pedagogik tadqiqotning matematik-statistik metodlari. Pedagogik tadqiqot ishlari uchun o'zlashtirish darajalari va ko'rsatkichlarini ishlab chiqish. Pedagogik tadqiqotlarni o'tkazish bosqichlari. Maktabgacha ta'limda ilmiy tadqiqotlarini tashkil etishda tajriba-sinov ishlarining mohiyati va bosqichlari. Pedagogik ilmiy-tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash va ommalashtirish. Pedagogik ilmiy-tadqiqot ishlarini rasmiylashtirish. Magistrlik dissertatsiyasining tuzilishi va rasmiylashtirish qoidalari. Magistrlik dissertatsiyasining dastlabki va rasmiy himoyasini o'tkazish tartibi.

15.Maktabgacha ta'limda ish hujjatlarini yuritish. Maktabgacha ta'limni tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslari. Maktabgacha ta'lim tashkiloti to'g'risida nizomni o'rganish. Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotining maqsad va vazifalari. Davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti faoliyatining tashkil etish. Maktabgacha ta'lim sohasidagi qonun hujjatlarida ta'lim tizimini boshqarish. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktoriga oid ish hujjatlar maktabgacha ta'lim tashkilotining pedagogik kengashi, ota-onalar bilan tuzilgan shartnomalar va ularning yuritilishi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti uslubchisiga oid ish hujjatlar. Pedagogik jarayonni jamoa bo'lib kuzatish mazmuni. Tarbiyachining ish hujjatlari. Tarbiyachining shaxsiy ish rejasi (Ish jurnali) Bolalar davomatini qayd etish daftari (tabel, filtr, patronaj va ota-onalar to'g'risidagi ma'lumotlar).

16.Maktabgacha ta'limda innovatsion faoliyat.

Pedagogik innovatsiyalarni shakllantirish shartlari. Pedagogik innovatsiyalarning mazmuni va yo'nalishlari. Pedagog va tarbiyachilarning innovatsiyalarga munosabati. Pedagog va tarbiyachilarni yangiliklarni qabul qilish va qo'llash uchun tayyorlash. Innovatsiyalarni tanlash va amalga oshirish usullari va mezonlari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarda innovatsiyalar turlari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsiyalarni normativ-huquqiy qo'llab-quvvatlash. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion bankni tashkil etish. Innovatsion jarayonlarni nazorat qilish va tartibga solish. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarda innovatsiyalarni ishlab chiqish va rivojlantirish texnologiyasi. Maktabgacha ta'lim tarbiyachining innovatsion faoliyatini shakllantirish shartlari va funksiyalari. Pedagogik texnologiya tushunchasi, uning ta'riflari va metodikadan farqi. Pedagogik jarayonni shaxsga yo'naltirish asosidagi mualliflik texnologiyalar. An'anaviy ta'limga innovatsion yondashuv. Bolaga yo'naltirilgan ta'lim.

17.Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'lim taraqqiyoti.

Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'lim taraqqiyoti fanining metodologik asosi. Xorijda maktabgacha ta'lim nazariyasining rivojlanish tarixi. Xorijda maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasiga oid qarashlar. Germaniyada, Polshada maktabgacha ta'lim tizimi. Polshada ta'limiy islohotlar. Polshada bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash mazmuni. Fransiyada maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari. Hindistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari. Rossiya maktabgacha ta'lim tizimi. Osiyo mamlakatlarida maktabgacha ta'lim taraqqiyoti. Malayziyada bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning o'ziga xosligi. Singapurda maktabgacha ta'lim tizimi. Xitoy ta'lim tizimida maktabgacha ta'lim tashkilotlarining o'rni. Yaponiyada bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash tajribasi

Tavsiya etiladigan savollar ro'yxati

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixik jihatdan rivojlanish qonuniyatlari.
2. Xorijda maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasiga oid qarashlar.
3. Hozirgi zamon psixologiyasining dolzarb muammolari.
4. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqining o'ziga xosligi.
5. Germaniyada maktabgacha ta'lim tizimi.
6. Umumiy pedagogika fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
7. Tarbiyachilik kasbi va uning jamiyatda tutgan o'rni.
8. Shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar.
9. Tarbiya jarayoni qonuniyatlari va qoidalari.
10. Polshada ta'limiy islohotlar. Polshada bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash mazmuni.
11. Ta'lim jarayoni qonuniyatlari va qoidalari.Ta'limni tashkil etish shakllari.
12. Maktabgacha ta'lim jarayonida ta'lim metodlarini qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari.
13. Fransiyada maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari.
14. Maktabgacha ta'limning huquqiy-me'yoriy asoslari.
15. O'zbekistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va rivojlanishi.
16. Pedagog-tarbiyachi shaxsini shakllantirish.
17. Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishi va tarbiyasi.
18. Maktabgacha ta'lim didaktikasi.
19. Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyati.
20. Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash.
21. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligi.
22. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya ishlarini rejalashtirish va hisobga olish.
23. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini tashkil etish va unga rahbarlik qilish.
24. Chaqaloqlik va go'daklik davrining psixologik xususiyatlarini diagnostika qilish.
25. Ilk bolalik davri va uning psixodiagnostikasi.
26. Maktabgacha yosh davri va taraqqiyot psixodiagnostikasi.
27. Maktabgacha yosh davrida o'quv faoliyati.

28. Bolalar nutqini o'stirish fanining predmeti, maqsad va vazifalari.
29. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ravon nutqni rivojlantirish.
30. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan lug'at ishini olib borishning nazariy asoslari.
31. Maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatik jihatdan to'g'ri nutqni shakllantirish.
32. Hindistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari
33. Bolalarni qayta va ijodiy hikoya qilishga o'rgatish metodikasi.
34. Bolalarni badiiy adabiyotlar bilan tanishtirish metodikasi.
35. Bolalar nutqini rivojlantirishga doir ishlarga metodik rahbarlik.
36. Buyumlarni yagona to'plamga hayolan birlashtirish malakasini shakllantirish.
37. 5 ichida buyumlarni, tovushlarni, harakatlarni sanashga o'rgatish metodikasi.
38. 10 ichida miqdor va tartib sonlarni ishlatish malakasi mustahkamlash usullari.
39. Sanoqqa o'rgatishda tayyorlov guruhida takomillashtiriladigan ko'nikmalar.
40. Kattaligi bo'yicha butunlay keskin farq qiluvchi buyumlarni taqqoslashga o'rgatish metodikasi.
41. Bolalarga har bir son o'z ichiga ma'lum sondagi birliklarni olishi haqida bilim berish usullari.
42. Tarbiyalanuvchilarda uzunlikni, kenglikni topa olish va ularni taqqoslay olish malakasini shakllantirish.
43. Bolalarni uzunlik, kenglik, balandlik bo'yicha arzimas kichik farqlarni ilg'ab olishga va taqqoslashga o'rgatish.
44. Bolalarda miqdor haqidagi tasavvurlarni shakllantirish vazifalari. "Ko'p" va "Bitta".
45. Bolalarni predmetlarni turli belgilar bo'yicha guruhlashga o'rgatish.
46. Geometrik figuralarni burchaklari, tomonlari, soni bo'yicha taqqoslash, ularni o'lchash va umumlashgan tushunchalarni shakllantirish metodikasi
47. Predmetlarni gorizontal bo'ylab joylashtirishda ko'z va o'ng qo'lning chapdan o'ngga qarab harakatlanishini rivojlantirish.
48. Doira shaklini matematik mashg'ulotda tushuntirish.
49. To'plam haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
50. Bolalarni predmetlar shakli va geometrik figuralarni idrok qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
51. Matematik tasavvurlarni shakllantirishda oila a'zolarining o'rni.
52. Geometrik shakllarni kichik, o'rta, katta tayyorlov guruhlarida o'rgatish.
53. Matematik tasavvurlarni shakllantirishda ko'rgazmali qurollardan foydalanish.
54. Matematik amallar asosida bolaning dastlabki tassavurlarini shakllantirish.
55. O'lchash haqida tushuncha, o'lchamning asosiy xususiyatlari, ilk va maktabgacha yoshda bolalarning predmet o'lchamini idrok qilishining o'ziga xos xususiyatlari.
56. Oilada va maktabgacha ta'lim tashkilotlarida olib boriladigan metodik ishlarni rejalashtirish.
57. Maktabgacha ta'limda bolalarni tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari.
58. Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish vazifalari, shakllari, metod, vositalari.

59. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini rejalashtirish va tashkil qilish.
60. Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari.
61. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiatni kuzatish metodikasi.
62. Bolalarni tabiatda oddiy tajribalar o'tkazishga o'rgatish.
63. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat burchagini tashkil qilish.
64. Maktabgacha ta'lim tashkiloti yer maydonchalarida bolalar mehnatini tashkil qilish.
65. Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama tarbiyalashda tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasining ahamiyati.
66. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tasviriy faoliyat mashg'ulotlarini tashkil etish va uyushtirish.
67. Mashg'ulotdan tashqari vaqtlarda tasviriy faoliyat.
68.Tasviriy san'atda badiiy idrok.
69.Tasviriy faoliyatga o'rgatishning metod va usullari.
70. Maktabgacha ta'lim tashkilotida rasm solishga o'rgatish.
71.Maktabgacha ta'lim tashkilotida loydan buyum yasashga o'rgatish.
72.Maktabgacha ta'lim tashkilotida applikatsiya qilishga o'rgatish.
73.Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarni qurish-yasashga o'rgatish.
74.Mashg'ulotdan tashqari vaqtlarda tasviriy faoliyatni tashkil qilish.
75. Xorijiy mamlakatlarda maktabgacha ta'lim taraqqiyoti.
76. Davlatga qarashli va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotilarini boshqarish.
77. Ta'lim muassasalarini boshqarish, boshqaruvni tushunish.
78. Pedagogik tizimdagi boshqaruv tamoyillari.
79.Tizimli va vaziyatli boshqaruv.
80. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish usullari.
81.Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik kengash, uning maqsad va vazifalari.
82. Metodik boshqaruv, boshqaruv qarorlari.
83. Rejalashtirish va rejalashtirish tamoyillari.
84. Maktabgacha ta'limda pedagogik tizim va boshqaruv obyekti.
85. Maktabgacha ta'lim tashkilotida bayram ertaliklari va ularni tashkil etish.
86. Maktabgacha ta'lim tashkilotilarni tashkil etish va ro'yxatdan o'tkazish.
87. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqarish mohiyati, mudira va uslubchi faoliyati.
88. Maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish texnologiyasining maqsad, vazifalari.
89. Maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish texnologiyasi fanining asosiy kategoriyalari.

90.Ta'limning ilmiylik, ko'rgazmalilik, tushunarlilik prinsiplari.
91. O'zbekistonda maktabgacha ta'limning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari.
92. Maktabgacha pedagogikaning obyekti, maqsad va vazifalari.
93. Maktabgacha pedagogikaning asosiy kategoriyalari.
94. Maktabgacha pedagogikaning ilmiy-tadqiqot usullari.
95. Maktabgacha pedagogikaning boshqa fanlar bilan integratsiyasi.
96. Jahon mamlakatlari ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning tutgan o'rni.
97. Murabbiy-tarbiyachilarga qo'yiladigan zamonaviy talablar va vazifalar.
98. Pedagog-tarbiyachining nutq madaniyati.
99. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi PQ-4312-son qarorida maktabgacha ta'lim sohasini takomillashtirishga oid belgilangan vazifalarning mohiyati.
100. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-sonli Farmonida maktabgacha ta'lim sohasini takomillashtirishga oid belgilangan vazifalarning mohiyati.
101."Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3261-sonli qarori.
102. O'zbekiston Respublikasining Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi 2019-yil 16-dekabrdagi O'RQ 595-sonli Qonunida soha oldiga qo'yilgan ustivor vazifalarni mazmuni.
103. O'zbekiston respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida" gi 22.12.2020-yildagi 802-son Qarorining mazmun va mohiyati.
104. O'zbekisiton Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 08.12.2018-yildagi "Bolalarni boshlang'ich ta'limga majburiy bir yillik tayyorlashga bosqichma-bosqich o'tish chora-tadbirlari to'g'risida" gi 999-sonli Qarorining mazmuni.
105. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lishi, tarixiy ildizlari va tarbiyaviy ahamiyati.
106. Bolalar va kattalarning hamkorlikdagi teatrlashtirilgan faoliyati.
107. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish.
108. Origami usulida o'yinchoq yasash.
109. Applikatsiya haqida umumiy tushuncha.
110. Qo'g'irchoq teatrining tarbiyaviy ahamiyati.
111. Bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish yo'llari.
112. Bezakli va mazmunli kashtalar, yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash.
113. Bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish maqsad va vazifalari.
114. Bolalarni har tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning ahamiyati.
115. Ta'limni boshqarish haqida umumiy tushuncha.
116.Ta'lim sohasidagi qonun hujjatlarida ta'lim tizimini boshqarish.
117. Ta'lim tizimli tahlil va modellashtirish obyekti sifatida.
118. Rahbar tomonidan rejalashtirilgan boshqaruv harakati.
119. Ta'lim menejmenti boshqaruvining funksiyalari.

120. Ta'lim menejmenti boshqaruvida mehnat taqsimoti.
121. Ta'lim sifatini rejalashtirish. Ta'lim sifatini boshqarishning innovatsion xususiyatlari.
122. Boshqaruv faoliyatida ijtimoiy muhit omillari.
123.Ta'lim tashkilotining tashqi muhit va ijtimoiy tashkilotlar bilan munosabati.
124. Boshqaruv subyektlarini tashkil etishda pedagogik tuzilma faoliyati.
125. Aniqlovchi tajriba-sinov ishlarini tashkil etish dasturini tayyorlash.
126. Ilmiy izlanuvchining metodologik madaniyati.
127. Metodologik savodxonlik va metodologik madaniyatni shakllantirish.
128. Pedagogik ilmiy-tadqiqot metodlari tushunchalari. Pedagogik ilmiy-tadqiqot metodlari tasnifi va tavsifi.
129. Maktabgacha ta'limning an'anaviy va noan'anaviy ta'lim texnologiyalari.
130. Singapurda maktabgacha ta'lim tizimi.
131. Pedagogik tadqiqotning matematik-statistik metodlari.
132. Pedagogik tadqiqot ishlari uchun o'zlashtirish darajalari va ko'rsatkichlarini ishlab chiqish.
133. Xitoy ta'lim tizimida maktabgacha ta'lim tashkilotlarining o'rni.
134. Maktabgacha ta'limda ilmiy tadqiqotlarini tashkil etishda tajriba-sinov ishlarining mohiyati va bosqichlari.
135. Pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash va ommalashtirish.
136. Pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini rasmiylashtirsh.
137. Maktabgacha ta'limni tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslari.
138. Maktabgacha ta'lim tashkiloti to'g'risida Nizomni o'rganish.
139. Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotining maqsad va vazifalari. Davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti faoliyatining tashkil etish.
140. Maktabgacha ta'lim sohasidagi qonun hujjatlarida ta'lim tizimini boshqarish.
141. Maktabgacha pedagogikaning ilmiy-tadqiqot metodlari.
142. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktoriga oid ish hujjatlar maktabgacha ta'lim tashkilotining pedagogik kengashi, ota-onalar bilan tuzilgan shartnomalar va ularning yuritilishi.
143. Maktabgacha ta'lim tashkiloti uslubchisining ish hujjatlari.
144. Yaponiyada bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash tajribasi.
145. Maktabgacha ta'lim tashkiloti psixologining ish hujjatlari .
146. Korreksion-pedagogik hamda reabilitasiya tadbirlarini o'tkazish.
147. Bolalarning rivojlanish xaritalarini tahlil qilish.
148. Musiqa rahbarining ish hujjatlari.
149. Defektolog-logopedning ish hujjatlari tahlili, til o'rgatuvchisining ish rejalari mazmuni va ish hujjatlarining yuritilishi
150.Tarbiyachining ish hujjatlari. Tarbiyachining shaxsiy ish rejasi (ish jurnali) Bolalar davomatini qayd etish daftari (tabel, filtr, patronaj va ota-onalar to'g'risidagi ma'lumotlar)

Talabgorlarning yozma ishlarini baholash mezonlari

13.00.08-Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kirish sinovi mazkur dastur asosida tuzilgan variant savollariga yozma ish shakilda o'tkaziladi.

Talabgorlar uchun taqdim etiladigan yozshma ish variantlari **4 ta savoldan** iborat bo'lib, har bir savolga berilgan javoblar **"0" baldan "25" balgacha** baholanadi. Yozma ish sinovida talabgorlar uchun har bir savolga berilgan ballar yig'indisi asosida, jami **100, 0 ball to'plash** imkoniyati beriladi.

Yozma ish variantidagi har bir savolga taqdim etilgan javoblar quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan, javoblarda mantiqan yaxlitlikka erishilgan, umumiy xulosalar chiqarilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – **22–25 ball**.
2. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – **18–21 ball**.
3. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilmagan, ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – **14–17 ball**.
4. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'lanmagan, mazmun-mohiyati ochib berilmagan, ilmiy noaniqliklarga hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – **7–13 ball**.
5. Savolning mazmun-mohiyati ochib berilmagan, fikrlar noaniq, keltirilgan ma'lumotlarda hatoliklar mavjud bo'lsa, hamda imlo va stilistik xatoliklarlarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – **0–6 ball**.

Tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2019-yil 8-maydagi PQ-4312- son Qaroriga 1-ilova.
2. O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi O'RQ-637-son Qonuni. Toshkent sh., 2020-yil 23-sentabr.
3. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son Qonuni. 2019-yil 16-dekabr.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 2017-yil 30-sentabrdagi PF-5198-sonli Farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 802-sonli Qarori. 2020-yil 22-dekabr.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 13-maydagi 391-sonli «Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Qarori.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-sonli Farmoni
8. "Ilk qadam" Maktabgacha ta'lim muassasasining Davlat o'quv dasturi. Tuzuvchilar: Grosheva I.V., Yevstafeva L.G., Mahmudova D.T., va boshqalar. Toshkent, 2018-yil.
9. Sodiqova SH. Maktabgacha pedagogika. T.: "BROK CLASS SERVIS" nashriyoti. 2017 y.
10. N.M.Kayumova "Maktabgacha pedagogika" TDPU nashriyoti T:. 2013 y.
11. Xasanboyeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. T.: Ilm ziyo. 2006.
12. Qodirova F va boshqalar. Maktabgacha pedagogika. T.: «Tafakkur», 2019 y.
13. Po'latov SH. Ta'lim muassasalarini ilmiy-metodik boshqarish texnologiyasi. O'quv qo'llanma. T.: «Tafakkur», 2012 y.
14. Djabborova . X.J. "Tabiat bilan tanishtirish metodikasi" T.: TDPU 2002.
15. Qodirova F., Toshpo'latova Sh., Kayumova N., A'zamova N. Maktabgacha pedagogika. Darslik. -T.: "Tafakkur". 2019 y -684 b.
16. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. To'ldirilgan qayta nashr. –T.: TDPU, 2017 y.
17. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. Darslik. T.: "Fan va texnologiya", 2012 y. -268 b.
18. Qodirova F., Toshpo'latova SH., A'zamova M. Maktabgacha pedagogika. O''quv qo'llanma. –T.: "Ma'naviyat", 2013 y. – 160 b.

19. O'yin orqali ta'lim olish. Metodik qo'llanma. I.V.Grosheva va boshqalar. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi Muvofiqlashtirish kengashining 2020 yil 17 iyuldagi 1-bayonnomasi. Toshkent-2020.

20. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish. Metodik qo'llanma. A.V.Shin, Sh.Sh.Mirziyoyeva, I.V.Grosheva va boshqalar. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi Muvofiqlashtirish kengashining 2020 yil 17 iyuldagi 1-bayonnomasi. Toshkent-2020.

21. M.Hamroyev, D.Muhamedova, D.Shodmonqulova, X. G'ulomova, Sh. Yo'ldosheva Ona tili (darslik) MOLIYA- IQTISOD, Toshkent, 2007-yil. 81.633.1 O-56 U-6793(10 ta)

22. R.Ikromova, D.Muhamedova, M.Hamrayev Ona tilidan mashqlar to'plami (o'quv qo'llanma) TDPU, Toshkent, 2009-yil 81.633.1 I 37 921994 (60 ta)

23. Jumaboev M. O'zbek bolalar adabiyoti (darslik) –T.: O'qituvchi, 2002 83.8 (5O'z) J 92 923869 (50)

24. O.U Xasanboyeva, X.J.Djabborova. Bolalarni tabiat bilan tanishtirish metodikasi. T.: Cho'lpon. 2007.

25. Q Haydarov, S.Nishonova Tabiatshunoslik asoslari va bolalarni atrof-tabiat bilan tanishtirish. T.: O'qituvchi. 1992.

26. Yusupova P.A. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ekologik tarbiya berish. T.: O'qituvchi. 1995.

27. Djabborova X.D. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ekologik ta'lim – tarbiya berishning o'ziga xosligi. T.: O'qituvchi. 2000.

28. Akbarova T. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'simliklar bilan tanishtiruvchi didaktik o'yinlar. T.: TDPU. 2005.

29. Kozlova S.A., Kulikova T.A. Doshkolnaya pedagogika. M.: Akademiya. 2002 g.

30. Jumayev "Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi va nazariyasi" Toshkent 2007 y.

31. O.Xasanboyeva va boshqalar. "Oilada barkamol avlod tarbiyasi" Toshkent 2010 y.

32. S.X.Jalilova, S.M.Aripova "Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi" 2013.

33. Sh.A.Sodiqova "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi", "Tafakkur sarchashmalari" nashriyoti. Toshkent 2013.

34. Z.Raxmonqulova "Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish" Toshkent 2010.

35. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari. 2013.

36. A.Mixaylova, E.D.Nosova, A.A.Stolyar, M.N.Polyakova "teorii i texnologii matematicheskogo razvitiya detey doshkolnogo vozrasta". Izdatelstvo "Detstvo-press". Sank-Peterburg 2008 g.

37. Egamberdieva N.M. "Ijtimoiy pedagogika" (darslik) – T., 2009 y.

38. Mavlonova R. va boshqalar. "Ijtimoiy pedagogika". (O'quv qo'llanma) – T., 2009 y.

39. Galaguzova M. A. Sotsialnaya pedagogika. (Uchebnoe posobiya)- M.,2000 g.

40. Xarlamov I.F. Pedagogika v voprosax i otvetax (Uchebnoe posobiya) – M., 2001 g.

41. "Bolangiz maktabga tayyormi?" metodik qo'llanma. T:, 2001.

42. F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, M.A'zamova. "Maktabgacha ta'limning me'yoriy asoslari".-T., "Ma'naviyat". 2013

43. Sh.Shodmonova. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Fan va texnologiya. -T:, 2008.

Internet saytlari:

1. **www. ziyonet.uz.**
2. **www. edu.uz.**
3. **www. google.uz.**
4. **www. turklib.uz.**
5. **www. mirknig.ru.**